

Nenadna pot nemškega zunanjega ministra v Rim

Posveti v Rimu bodo veljali bodočemu stališču Italije v sedanji vojni, sklenitvi miru med Sovjeti in Finsko in pomiritvi Italije s Sovjeti

Berlin, 9. marca. o. Uradno poročajo: Zunanji minister Ribbentrop je davi odpotoval v Rim, kjer bo imel nekaj posvetov s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in zunanjim ministrom gromom Ciano.

V nemških uradnih krogih poudarjajo, da ta obisk ne pomeni nič posebnega, marveč je samoposredni umeven v duhu idejnega in političnega prijateljstva, ki veže Nemčijo in Italijo. Seveda pa bodo državniški v Rimu razpravljali o vseh važnih vprašanjih, ki danes zanimajo oba naroda.

Zdi se, da je Nemčija izbrala za Ribbentropov obisk v Rimu ravno te dni zaradi spora, ki je med Italijo in Anglijo izbruhnil, ko so Angleži začeli izvajati blokado nad izvozom nemškega premoga v Italijo. Nemci upajo, da bi se sedanje razpoloženje v Italiji dalo izkoristiti za to, da bi se Italija odločila za tesnejše politično in vojaško sodelovanje z Nemčijo. Po drugi strani pa bi Nemci radi točno vedeli — če že ne drugega — kakšno stališče misli Italija v bodoče zavzemati do evropske vojne. Nekateri degoški, n. pr. naglo utrjevanje italijanske meje proti Nemčiji vzdolž bivše italijansko-avstrijske meje, so v Berlinu vzbudili skrb, katero naj razprši Ribbentropov obisk v Rimu.

Druge naloge tega obiska naj bi bila pomiriti Italije s Sovjeti. Razmerje med Italijo in Rusijo je postalo skoraj sovražno, odkar je Rusija dobila mejo na Karpatih in napadla Finsko. Italija je potem večkrat jasno izjavila, da se bo z vsemi silami uprla slehernemu sovjetskemu poskusu za prodiranje v srednjo Evropo in na Balkan. Gotovo pa je, da v Italiji ne bo moglo obnoviti zaupanja do Sovjetov, dokler ne bo Italija dobila jasnih zagotovil glede Romunije, glede Madžarske in dokler bo trajala vojna na Finskem. Zato bo dober del rimskih posvetov veljal tudi posredovanju med Finsko in med Sovjeti. Jutri ali pojutrišnjem bo dopotoval v Rim tudi bivši predsednik finske vlade Svinhufvud, ki se zdaj mudi v Berlinu. Njegova navzočnost v Rimu je potrebna, da bo lahko italijanskim državljanom dal določne podatke o finskem stališču in o pogojih, ki jih mora Rusija izpolniti, če hoče, da bi Finci privolili v premirje.

London, 9. marca. o. Angleški uradni krogi so se vedno zelo molčeči glede odgovora angleške vlade italijanski vladi glede vprašanja zaplenitve pre-

moga Sodijs, da bo angleški odgovor italijanski vladi poslan v nedeljo. V njem bo med drugim poudarjena želja, da se ta nesporazum reši prijateljsko.

Predsednik angleške vlade Chamberlain bo v ponedeljek v spodnjem domu govoril o zasegi nemškega premoga, ki je bil poslan z italijanskimi ladjami v Italijo. V Londonu so pričarani, da bo angleški odgovor Italiji vseboval mnogo predlogov, sprejemljivih za Italijo.

Rim, 9. marca. m. Italijanski politični krogi z velikim zanimanjem opazujejo potek razgovorov za premirje med Sovjetsko Rusijo in Finsko v

Stockholmu. Časopisje pravi, da so visoke finske osebnosti prispele v Stockholm, med njimi tudi vrhovni poveljnik finske vojske maršal Mannerheim. Sovjetska ponudba ima znataj ultimata. Italijanski politični krogi ne verjamejo, da bi prišlo do sporazuma, ker bi bilo za Finsko preveč poniževalno, če bi se odrekla večjega dela Karelijske ožine in bi odstopila važnejša otočja. Po drugi strani pa bi se Sovjeti ne zadovoljili samo s temi strateškimi točkami, ker bi se tudi oni morali umakniti iz dela Karelijske ožine, katero so osvojili s strašanskimi žrtvami.

Boji na finskih bojiščih se nadaljujejo z nezmanjšano divjostjo

Helsinki, 9. marca. o. Navzlic vsem vestem o pogajanjih za premirje med Finsko in Sovjeti, se boji na vseh bojiščih nadaljujejo. Včeraj je na raznih bojiščih padlo vsega skupaj 2000 rdečih vojakov. V krogih finske vojske gledajo na sovjetske ponudbe in na nemško posredovanje z velikim nezaupanjem.

Snočnje finsko vojno poročilo pravi, da se je na Karelijski ožini nadaljeval pritisk sovjetskih čet na severovzhodno obalo Viipuriskega zaliva. Boj na polotoku ob ustju zaliva, se je končal šele proti večeru. Sovjetskim četam se ni posrečilo napredovati. Severovzhodno od Ladoškega jezera je bil odbit sovjetski napad na Kolanjoki. Na ostalih odsekah vzhodnega bojišča se je udeleževalo topništvo ter so bili izvedeni krajevni napadi, ki so bili

vsi odbiti. Finske letalske sile so izvedle ogledne polete in bombardiranja. Njihovo udeleževanje je bilo v glavnem oredotočeno na Kotko, Selkervi in Viipuriske zaliv.

Moskva, 9. marca. AA. DNB. Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojnega okrožja se glasi: 8. marca ni bilo važnejših dogodkov. V Viipuriskem zalivu so sovjetske čete zasedle otok Esisari z istoimenskim mestom ter otok Katilansari z mestom Rahkasari, otok Tervasari, Mustasari ter mesto Hietasari. Sovjetske čete so zaplenile ob tej priliki 12 topov, 57 strojnic in 2 milijona nabojev. Sovjetske letalske sile so bombardirale sovražne čete in zbile 2 sovražni letali.

Zahodni velesili in pogajanja za mir med Sovjeti in Finci

London, 9. marca. Reuter: Londonski tisk se bavi danes z mirovnimi pogajanjimi med Finsko in Sovjetsko Rusijo in pravi, da so se vmešali posebni mirovni posredovalci med Finsko in Sovjetsko Rusijo z namenom, da zagotovijo nadmož boljševo na Baltiku. Norost bi bila, če bi male države pričakovale, da bo boljševiška Rusija postopala nasproti njim lojalno. Švedska je ohranila doslej korektno nevtralnost stališče in je znala to svojo nevtralnost povezati s prijateljstvom, ki ga goji švedski narod do Finske. Vendar stališče Švedske v zadnjih dneh ni tako jasno. Veliki zahodni sili to upoštevajo ter bosta znali zlahka preprečiti, da bi nasprotniki dosegli uspeh in izvedli svoje cilje. Včeraj so člani vseh angleških strank razpravljali z največjo zaskrbljenostjo o položaju Finske in zadnjih vesteh v zvezi z mirovnimi pogajanjimi. Splošno vlada v angleških političnih krogih prepričanje, da je Finska kljub bodočemu razvoju odnošajev med skandinavskimi državami in zahodnimi velesilami. Finski odpor še nikakor ni zlomljen. Finski narod in finska vojska se še vedno odločno upirata, kar je zelo važno za presojo položaja. Vode finskega naroda očividno upoštevajo to dejstvo, ki ima veliko vlogo v mednarodnem življenju. Zahodni demokraciji ne sme ta zapustiti finskega naroda v njegovem boju.

Angleško letalstvo je zdaj pripravljeno na vsak nastop

London, 8. marca. o. Reuter. Ob koncu razprave o proračunu letalskega ministrstva je spregovoril minister Kingsley Wood, ki je odgovoril na razna vprašanja. Glede poletov angleških letal nad Nemčijo je Kingsley Wood dejal, da ima dokaz, da ti poleti niso ostali brez posledic na nemško proizvodnjo in moralo. »Razpolagamo z dokazi, da je letake, ki so jih metala naša letala, bral velik del prebivalstva ne glede na stroge kazni, ki so določene in s katerimi groze prebivalstvu«. Nato je letalski minister Kingsley Wood nadaljeval: »Zastavljeno je

bilo vprašanje, ali so izvedene vse priprave za primer, da se sklene, da naši bombniki izvrše velike letalske operacije. Z gotovostjo vam lahko izjavim, da je angleško kr. letalstvo pripravljeno izvršiti vsako nalogo, ki bi mu jo zaupala vlada in država.« Proračun letalskega ministrstva je bil nato soglasno sprejet.

Gospodarska pogajanja Amerike z nevtralc

Washington, 8. marca. o. Zunanji minister Cordell Hull je izjavil, da je vlada Združenih držav stopila v stik s 55 vladam nevtralnih držav, da se posvetuje z njimi, kako bi se izboljšal gospodarski red v svetu po vojni. Po večini so te države odgovorile ugodno.

Vojaški posveti pri Hitlerju

Berlin, 9. marca. m. Zadnje dni je imel kancler Hitler več konferenc z vodilnimi nemškimi generali in člani glavnega generalnega štaba. O teh konferencah ni bilo zidano nobeno uradno poročilo. Poučeni krogi pa menijo, da se je Hitler posvetoval glede ofenzive na zahodnem bojišču, katero Nemci pripravljajo.

Nabiralne akcije med mariborskimi Nemci

Maribor, 8. marca

Naši mariborski someščani nemške narodnosti so v veliki večini zelo petični ljudje, o katerih pa je znano, da ne dajo tako zlahka denar iz rok. Zadnje čase pa se je tudi v tem pogledu precej spremenilo. Razne nabiralne akcije, ki so jih uvedli v svojih vrstah, imajo vse velik uspeh. Tako je bila pred nekaj dnevi zaključena »šolska akcija« — zbirka prostovoljnih darov za nemško šolstvo v naši državi. Menda so v enem samem dnevu nabrali 250.000 din. Poleg tega pa so se številni mariborski meščani obvezali, da bodo vsak mesec prispevali v ta namen znatne zneske. Veliko se zbira v Mariboru tudi za zimsko pomoč. Baje so imeli mariborski nemški meščani precejšen delež pri znanih 20 vagonih masti, ki je bila poslana iz Vojvodine v Nemčijo kot prispevek jugoslovanskih Nemcev za zimsko pomoč. Za to akcijo so sedaj vpeljali v Mariboru tudi »enotno jeko« (Eintopfgericht). Ta »lonec« so imeli prvič preteklo soboto v Gambrinovo dvorani. Servirali so golaš s krompirjem ter je stala porcija 8 din, od tega pa sta šla 2 din v fond zimsko pomoči. Zanimanje za »lonec« je bilo izredno, saj je bilo prodanih 500 porcij, tako da je materialni uspeh kar lep. Poleg »loneca« pa imajo še razne druge nabiralne akcije, pri katerih se prodajajo razni znaki, kakor v Nemčiji. Požrtvovalnost mariborskih Nemcev je pri vseh teh akcijah zelo velika ter bi nam Slovincem lahko služila za zgled.

V noči od srede na četrtek so angleška letala izvedla doslej največji skupinski polet nad Nemčijo. Vsega skupaj so preletela pri tej priliki okrog 18.000 km nad nemškim ozemljem. Edino nad Bremenom so bila deležna pozdravov nemškega protiletalskega topništva.

Francoski in angleški vlada sta sklenili, da za sedaj še ne bosta objavili »Bele knjige« z uradnimi listinami o tem, zaradi kakšnih sovjetskih zahtev so se razbila lanska pogajanja med Anglijo in Francijo in Rusijo.

Vse švedske stranke so včeraj v poslanski zbornici zahtevale od vlade, naj takoj da odstraniti iz zbornice pet komunističnih poslancev, ker so komunisti na Švedskem — kakor povsod — plačani agentje tuje velesile ter v službi sovražnikov domovine.

Francosko vojno sodišče je obsodilo na smrt oba francoska napovedovalca nemške radijske postaje v Stuttgartu Ferdonetta in Obrecht.

Vesti 9. marca

Združene države bodo prebredle vse težke sedanje dneve in obnovile svoje gospodarske blagostanje, ker uporabljajo zato demokratična sredstva, je govoril predsednik Roosevelt včeraj ameriškim kmetom po radiu.

Nemški poslanik v Montevideu in neki urugvajski industrijec sta včeraj podpisala pogodbo o prodaji ostankov potopljenih nemških ladij »Admiral Graf von Spee« za staro železo. Cena bo po pogodbi morala ostati tajna.

Cene bolgarskega tabaka so začele zelo rasti, ker se za tobak zanimajo Nemci, Angleži, Francozi in Sovjeti.

Jugoslovanski ogospodarski častniki, ki so na obisku v Nemčiji, so si včeraj ogledali velike nemške električne tovarne A. E. G.

Francoski državniški veliko razmišljajo o tem, da bi sesedanja popolna zveza med Anglijo in Francijo razširila na vse evropske države v obliki panevropske zveze. O tem svojem načrtu so obvestili tudi Rooseveltovega odposlanca Wellesa, trdi francoski tisk.

Predsednika Združenih držav Roosevelta so včeraj častniki spraševali, ali je Amerika posredovala v sporu med Finsko in Sovjeti, in pa kakšen je dosedanj uspeh Wellesovega obiska v Evropi. Predsednik ni na nobeno vprašanje maral odgovoriti.

Angleška letala so včeraj bombardirala nemške patrole in pomožne bojne ladje blizu otokov Borkuma in Sylta.

Švedska policija je prijela pet oseb, ki so vohunile za Nemčijo. Stirje od vohunov so bili po rodu Nemci.

Snočnje francosko vojno poročilo pravi, da so se na zahodnem pobočju Vogeov spopadli manjši francoski in nemški oddelki. Spopad se je končal v francosko korist.

Magnetne mine ne bodo več ogražale angleških parnikov, trdijo angleški pomorski krogi, ker se je novi obrambni sistem z električnimi žicami popolnoma obnesel kakor je pokazal primer z največjim parnikom sveta »Queen Elisabeth«.

Vrhovni poveljnik nemške vojske general von Brauchitsch je zadnje dni obiskal vse glavne postojanke na nemškem bojišču ter poslušal poročila višjih pehotnih in letalskih poveljnikov. Pregledal je tudi vse utrube, ki so bile narejene v zadnjem času.

Italijanski listi se hudo razburjajo nad pisanjem londonskega lista »Daily Sketch«, ki je v zadnji številki ugotovil, da je Italija od vseh evropskih držav najbolj izpostavljena napadom iz morja in iz zraka. Italijanski listi odgovarjajo, da je Italija najmočnejša vojaška sila na Sredozemskem morju in da bi razne ugotovitve o njeni šibkosti utegnile škoditi fittim, ki se z njimi tolažijo.

Nemški parnik »Uruguay«, ki so ga zasledile angleške vojne ladje se je sam potopil. Parnik je imel 5294 ton. Dozdej je naredilo samomor 33 nemških trgovskih ladij s skupno 177.000 tonami.

Dunajski spomladanski velesojem se bo začel jutri, ko bo zaključen velesojem v Leipzigu. Poleg prirejanja lastnih velikih sejmov, Nemčija navzlic vojni sodeluje še na velesojem v Bruslju in Utrehtu.

Zunanji politični odbor italijanskega senata je včeraj odobril več sporazumov z Jugoslavijo in Romunijo.

V nemških vladnih krogih izjavljajo, da ni Nemčija storila nobenega koraka za poravnavo spora med Finsko in Sovjeti, ker je že od začetka finsko-ruske vojne strogo nevtralna.

Norveški zunanji minister je včeraj dal izjavo, v kateri odločno zanika, da bi bila Anglija zahtevala od Norveške, naj dovoli prehod angleški vojski na Finsko.

Razmerje med Sovjeti in Japonsko se je spet močno poslabšalo, ker so Sovjeti zasedli in utrdili več važnih vojaških točk na polotoku Kamčatki, od kod ogrožajo japonske ribiške ladje pri lovu.

Angleška vlada je v prvih šestih mesecih izdala za vojno 125 milijard dinarjev. V novem proračunskem letu pa je namenila za vojskovanje 175 milijard dinarjev.

Ves nemški promet z motornimi vozili je včeraj bil postavljen pod vojaško vodstvo.

Nemške oblasti so s posebno uredbo razpusile vse manjšinske organizacije Poljakov živčih v Nemčiji. Voditelj te organizacije je pobegnil v Francijo in sodeluje zdaj s poljsko vlado v Angersu.

Nemška letala so z bombami in strojnimi napadla italijanski parnik »Amelio Lauro«. To je prvi neposredni nemški napad na italijanske ladje. Parnik se je potopil.

Oton Habsburški in njegov brat Filip sta bila včeraj sprejeta pri predsedniku Združenih držav Rooseveltu. Sprejem je v zvezi z njuno propagandno potjo, na kateri hoče ameriške voditelje pridobiti za ustanovitev federativne podonavne habsburške države po sedanji vojni.

Francosko-sovjetska trgovska pogodba, ki bo potekla 15. marca, ne bo obnovljena, ker ni dozdej niti ena niti druga vlada storila ničesar za podaljšanje.

Jugoslovanski poslanik v Rimu Hristić je včeraj priredil kosilo na čist italijanskemu prosvetnemu ministru Battaiu in novemu italijanskemu poslaniku v Belgradu Mamelliju.

Do velikih manifestacij za vzajemnost med Spanijo in Portugalsko je prišlo včeraj v Lizboni, ko so v slovitnem portugalskem topniškem muzeju odprli španski oddelek, za katerega je poslala španska vlada več najmodernejših ruskih in francoskih topov, ki so jih v vojni vzeli rdečim.

Slovo dosedanjega italijanskega poslanika od Belgrada

Belgrad, 9. marca. m. Italijanski poslanik na našem dvoru Mario Indelli zapušča Belgrad in našo državo, ker je bil imenovan za italijanskega veleposlanika v Tokiu. Za svojega službovanja v Belgradu si je Indelli mnogo prizadeval za ureditev odnošajev med našo državo in Italijo. Plod tega prizadevanja je belgradski sporazum iz l. 1937 ter jugoslovansko-italijanski sporazum glede miru na Jadrani. Njegov naslednik Mamelli bo v nekaj dneh prispel v Belgrad.

Uspeh nastop frankfurtske opere v Belgradu

Belgrad, 9. marca. m. Snoči so člani frankfurtske opere priredili v belgradski operi svojo 3. predstavo. Predvajali so Wagnerjevega »Siegfrieda«. Predstave se je udeležil tudi knez namestnik Pavle s kneginjo Olgo. Dalje so bili navzoči tudi zunanji minister Cinciar Marković, prosvetni minister Boža Maksimović z gospo in hčerko, dvorni minister Milan Antić, 1. pribojnik kralja general Hristić, nemški poslanik na našem dvoru von Herren z gospo in drugi odličniki. Ko je prispel v svojo ložo, je bil knez namestnik navdušeno pozdravljen od zbranega občinstva.

Maršal Mannerheim bo vodil pogajanja za premirje s Sovjeti

Na nemiko posredovanje Finci izjavljajo, da so pripravljeni skleniti samo časten mir

Stockholm, 9. marca. o. Navzlic zanikanju finske vlade, se potrjujejo vesti, da je vrhovni poveljnik finske vojske maršal Mannerheim včeraj popoldne priletel v Stockholm, da bo sam vodil priprave za morebitna mirovna pogajanja s Sovjeti po posredovanju švedske vlade. Iz tega je razvidno, da bo Finska sprejela samo tiste zahteve o katerih se bo Finska sprejela samo tiste zahteve, o katerih se ogražajo finske varnosti ter neodvisnosti.

Sovjetsko-finska mirovna pogajanja bodo verjetno v Tallinu ali Rigi. V zvezi s tem pa poudarjajo, da še ni mirovnih pogajanj v pravem smislu te besede, da pa so v zadnjih 24 urah preučili vse možnosti za ustavitev vojne. Te možnosti še vedno preučujejo ter sodijo, da je glavno vprašanje, od katerega zavisi nadaljni potek pogajanj, vprašanje o odstopitvi luke Hangö.

Nobenega dvoma ni, da igra pri pripravi za morebitno sklenitev miru med Sovjeti in med Finsko glavno vlogo Nemčija, ki se boji, da ne bi nadaljevanje vojne na Finskem privedlo do tega, da bi Anglija in Francija poslali svoje vojske na pomoč Fincem, s čimer bi se fronta proti Nemčiji razširila na evropski sever in bi se Nemčija morala posredovati na dveh bojiščih. V zvezi z nemškimi posredovanjem je včeraj nenadno dopotoval v Berlin bivši finski ministri predsednik Svinhufvud, ki je stopil v stik z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, preden je ta odpotoval v Rim. Ni dvoma, da bo Nemčija z vsemi silami pritiskala na finske za-

stopnike, naj sprejmejo sovjetske zahteve. Vendar je finska vlada trdno odločena, da pri tem nemškem posredovanju ne bo igrala vloge, kakršno je morala igrati n. pr. Češkoslovaška, da bi obiskanih državnikov v Berlinu privedli do trenutnega premirja, po katerem bi prišlo do popolnega podjarmljenja Finske, ko bi se odrekla svojim trdnjavam, kakor se je to zgodilo s Češkoslovaško, po sporazumu v Münchenu. Finska vlada stoji na stališču, da premirje s Sovjeti ne sme biti priprava za popolno podjarmljenje Fincev.

Zaradi tega je vodstvo pogajanj zaupano finski vojski. Posebej pa poudarjajo, da je maršal Mannerheim pred odhodom v Stockholm imel dolg posvet s francoskim vojaškim odposlanstvom v Helsinkiju.

London, 9. marca. (Stefani.) Po vesteh iz Helsinkija je odpotoval finski minister za zunanje zadeve Tanner v Berlin. Tanner je izjavil, da Finska ni premagana in da v nobenem primeru ne bo sprejela pogojev, ki bi šli na škodo njene neodvisnosti.

Moskva, 9. marca. (Reuter.) V Moskvi še vedno ne dajejo nobenih izjav o sovjetsko-finskih mirovnih pogajanjih. Na švedskem poslaništvu je opaziti veliko delavnost. Včeraj je švedsko poslaništvo obiskal ameriški veleposlanik Steinhardt ter odpravnik poslov francoskega veleposlanstva. Steinhardt je popoldne obiskal tudi Kremelj, kjer je imel dveurni razgovor z Molotovom. Steinhardt po razgovorih ni dal nobene izjave.

Tudi v arabskih puščavah se je Anglija pripravila na vojno

Zanimivosti o pisani armadi zagonetnega Abu Heneika

Angleška agencija Reuter je te dni objavila poročilo svojega posebnega dopisnika o vtihih iz arabske Transjordanije, in o vlogi, ki bi jo ta imela, če bi izbruhnila vojna na Vzhodu.

Anglija je na Vzhodu danes pripravljena bolj kot kdaj prej in ima celo boljše obrambno etalishče, kakor ga je imela Turčija v svetovni vojni. Anglija je danes srečna, da uživa popolno zaupanje Arabcev v Transjordaniji. Ti Arabci bodo lahko sijajno branili zavezniške koristi na Vzhodu. Branili bodo vse njihove zveze z Indijo, in, kar je najglavnejše, petrolejski vod, ki je napeljan iz Kirkuka do Haife.

Nemški glavni cilj na Vzhodu je, da Arabce dvigne proti Angliji, da jim onemogočijo dovoz petroleja in da ji razdrobi vse zveze s Transjordanijo, Irakom in Indijo. Anglija dobiva iz Kirkuka preko Tripolija in Haife po ceveh za svojo srodozemsko momarico ves potrebni petrolej. Tudi zavezniška armada se zalaga s tem petrolejem. Anglija namerava zdaj narediti železnico, ki bi tekla ob ceveh iz Haife do Bagdada in Perzijskega zaliva koder teko najvažnejše proge, ki vedejo Anglijo z Indijo.

Tokrat Arabci ne bodo sodelovali v boju proti zaveznikom, da bi jim razdirali pota, kakor so to delali v svetovni vojni, ampak bodo branili zavezniške zveze.

Kako je tam, kjer je bila uničena 18. sovjetska divizija

Pretrsljivo poročilo ameriškega častnika

Neki ameriški dopisnik, ki se tačas mudi na sovjetsko-finskem bojišču, pripoveduje o doživljanju na bojnih poljanah, kjer so Finci potokli osemnajsto sovjetsko divizijo. Takole pravi:

»Povrnili sem se iz notranjosti na tisti del bojišča, kjer temni gozdovi skrivajo tisoče mrtvih ruskih vojakov in kjer so ceste prenapolnjene z vojnim materialom, katerega so Finci zajeli po eni najbolj krvavih bitk, katere zgodovina pomni. Na bojišču sem odšel malo pred večerom. Podnevi je potovanje skoro nemogoče zaradi neprestanih sovjetskih letalskih napadov.

Ze se je stemnilo, ko smo prišli na cilj. Mesec je z negotovostjo sijal skozi temne oblake, ki so se podili po nebu. Mrzli veter se je poigraval z drevesi, ki so močno šumela, kar je grozno sliko še hujšalo.

Pred nami je grozen pogled na ostanke krvave bitke, ki se je tu odigrala. Čista natrpna z razbitimi tanki, poljskimi kuhinjami, težkimi topovi in drugim vojnim materialom, katerega Finci zbirajo, da ga odpeljejo v notranjost. Ob strani ceste v gozdu pa ležijo zmurnjena trupla. Mnogo jih je pod

Do tega zboljanja je prišlo zaradi tega, ker sta si Anglija in Turčija danes prijateljici, kar je Anglija obljubila pomoč Turčiji, če bi bila napadena od katerekoli strani.

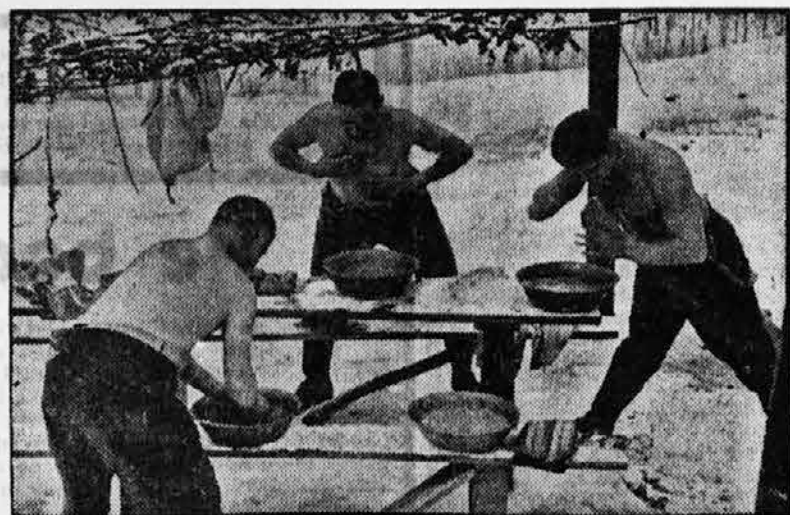
Dopisnik je videl, da se sovražniki Anglije na vse mogoče načine trudijo, da bi pridobili Arabce na svojo stran. Toda vstal je nov človek v Transjordaniji, da igra isto vlogo, kakor jo je igral med zadnjo vojno angleški polkovnik Lawrence. Arabci ga imenujejo Abu Heneik. Njegovo znamenje je brazgotina na bradi, ki jo je dobil v svetovni vojni. Ta človek pozna podrobno vsa arabska plemena in si je pridobil veliko spoštovanje med njimi. Šeiki in vse velike arabske osebnosti prihajajo iz puščave ter se mu klanjajo in spoštujejo njegovo besedo kakor zakon.

Ze leta 1924 je zagonetni neznanec Anglež zbral iraška beduinska plemena in jih popeljal v boj proti Ibn Saudovim banditom. Sedaj ima zbrane svoje bojovnike v Galadihu. Njegova vojska je oblečena v pisane obleke, z dolгими belimi rokavi, erebrnim bodalom, karabinko, pasom za patrone, skratkami plaščem, dvojnimi podplati na sandalah in nosi arabsko pokrivalo. To svojo armado je zbral med najbolj bojevitimi Arabci. Imela bo nalogo, da bo uničila vse skupine sovražnikovih agentov, ki se trudijo, da bi pridobili arabska plemena na meji v Transjordaniji na svojo stran.

snegom, katerega je veter nanesel. Pogled na vo to tragedijo je grozen.

Ko smo prehodili že nad tri kilometre, smo prišli do hrbčka, kjer se cesta zavija. Izza ovinka smo opazili v daljavi pol kilometra sovjetske postojanke. Ko pa smo nadaljevali pot, so nenadno zažvižgale kroglice okoli nas in se izgubile v gozdu med drevesi. Tudi topoveko gmenje je bilo slišati od časa do časa. Blizu nekega zavetišča smo našli med propagandnimi knjižami in praznimi zaboji za municijo tudi neke ženske čevlje, katere si je prisvojil sovjetski vojak, da jih ponesse domov, če bi mu bilo dano vrniti se. Mnogo so morali pretrpeti ti vojaki, ki sedaj leže negibni in zmurnjeni. Mrz in lakota sta jih popolnoma izčrpala, pa so se nekateri vendar bojevali do zadnjega.

Finski kapitan me je spremljal na tem ogledu, pravi, da so sovjetski vojaki kljub temu, da so bili odrezani od zaledja, in kljub temu, da jim niso dobavljali hrane že več tednov in so se morali vzdrževati z nezadostnimi porcijami, katere so imeli v rezervi, so se branili, kakor so pač najbolj mogli. Sovjetska letala so jim metala letake, v katerih so jim

Takole se utrjujejo v sedanji zimi vojaki na francosko-nemškem bojišču

eporočali, naj vztrajajo, da bo pomoč prišla kmalu. Strah jim je bilo pred trpinčenjem, ker so jim sovjetski častniki zatrjevali, da Finci vsakega ujetega vojaka mučijo.

Ko pa je prišel glavni napad na osemnajsto divizijo, so se Sovjeti divje borili in niti pomislili niso na udajo, h kateri so jih Finci klicali.

Ne daleč od tega leži mesto, kjer je nad 500 sovjetskih vojakov zgubilo življenje, ker so trdovratno vztrajali v boju. Sedaj leže in čakajo, kdaj jih bo kdo pokopal.

Finski vojaki ne sovražijo ruskega vojaka, tudi ti ne, ki so prestali strašno bitko, eno najtežjih, kar jih beleži zgodovina. To sem opazil tudi pri kapitanu, ki mi je pripovedoval o bitki, katere se je sam udeležil. Pač pa finci narod silno sovražijo sovjetske letalce.

Ko sem se vozil z železnico iz Helsinkija v Sortavalo, sem imel priliko videti letalski napad in njihovo razpoloženje med njimi. Za pot, ki je v mirnem času kratka nekaj ur, smo potrebovali dva dni, zaradi letalskih napadov in izmenjave vlakov. Bilo je okoli polnoči, ko je bil dan alarm. Vsi potniki so izstopili iz vozov ter bežali v gozd. Nekateri, tudi jaz med njimi — so splezali na drevesa, da bi bili bolj varni. K sreči to ni trajalo dolgo.

Ko sem stopil na drugi postaji v drug vlak, sem se znašel med samimi vojaki, ki so odhajali na bojišče. Zal, da se nisem mogel pogovarjati z njimi, ker ne razumem finsko. Vozili smo se čez opustošene kraje, katere so sovjetska letala uničila. Vasi, ki smo jih videli, so bile deloma razdejane in tu in tam je tlel ožar, katerega so zanele vžigalne bombe. Končno smo prispeli v Sortavalo, ki ima v rednih časih 1300 prebivalcev. Vse mesto je bilo prazno, popolnoma izumrlo in razdejano od bomb.

Častnik, ki nas je spremljal, nam je kazal, kjer so stale poprej hiše, zdaj so popolnoma razdejane, da ni niti sledu za njimi. Letala še vedno prihajajo

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 9. marca: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Zdrav veseli spet bodimo, plošče lepe izberimo — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Zdrav veseli spet bodimo, plošče lepe izberimo — 14. Poročila — 17. Otroška ura: a) Pravljica (ga. Sonja Severjeva); b) Mlada Breda (članice Nar. gledal.) — 18. Z delopust igra Rad. orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20. O zunanjji politiki (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Oprostite, velečenjeni... En dan iz življenja kronskega upokojenca Peregrina Pajka. Sodelujejo člani rad. igral. družine. Jožek in Ježek, plošče — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 9. marca. Belgrad: 19.40 Skadarski večer — Zagreb: 20. Opera — Bratislava: 20.20 Pisan koncert — Sofija: 19. Flavta, 21. Valčki — Angleške postaje: 21.35 BBC orkester — Beromünster: 19.43 Harmonikarji, 20. Jodlarji, 20.30 Šubertove pesmi, 20.50 Lortzingova komična opera »Veliki admiral« — Budimpešta: 20.20 Opera glasba — Bukarešta: 9.15 Koralni koncert — Francoske postaje: 23. Sonate — Trst-Milan: 21. Opera — Rim-Bari: 21. Variete — Florenca: 19. Kvartet, 21.45 Valčki.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	
8						9	10
11	12			13			
14				15		16	
17	18	19	20		21	22	
23				24			
25		26			27		28
29		30				31	
		32				33	

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Zvalnik od Bog, 5. Stritarjeva mladostna prijateljica, 8. Kozarski poveljnik, 9. Kemijska prvina, 11. Sel, 13. Svicarski kanton, 14. Šolska kazen, 15. Kratica za delniško društvo, 16. Ako (pesn. oblika), 17. Planota v Osrednji Aziji (ostreha svetca), 21. Pisatelj knjige »Zvesta žena«, 23. Tatinske ptice (2. sklmn.), 24. Zrak (franc.), 25. Ob. poleg pri (hrv.), 26. Izraz pri elektriki, 27. Zdrav, 29. Nikalnica, 30. Predsednik turške republike, 32. Kraj prvega Kristusovega čudeža, 33. Besedica, s katero pokaramo.

Navpično: 1. Rusko mesto, znano po petrolejskih vrelih, 2. Kazalni zaimke (obrnjeno), 3. Soj, 4. Azijski velikaš, 5. Darilo, 6. Števniki, 7. Glas-bilo, tudi denarna enota sosednje države, 10. Kitajsko vozilo, 12. Učenje, 13. Udri, 15. Iz Amerike nam je krompir prinesel, 17. Gora v Požeškem hribovju, 18. Element jeklenosive barve, 19. Roman Maksima Gorkoga, 20. Ruska sveta podoba, 22. Moli (lat.), 27. Ume, 28. Zelo (v Koroškem narečju), 31. Veznik.

Drobne

Francosko finančno ministrstvo je izjemno dovolilo uvoz angleškega tobaka, namenjenega vojakom, v zavojih po 100 gramov.

V francoskih municijskih tovarnah je zaposleno nad 280.000 žen in deklet.

Marlena Dietrich je poslala še 2000 dolarjev, kot svoj prispevek, v pomoč herojskemu finskemu narodu.

R. L. Stevenson:

Na Južnem morju

Pristaviti moram še, da konja nista bila nič manj prestrašena kaor jezdec. Jaz sam pa nisem prestrašen prav nič, niti malo ne, niti prijetno vznemirjen nisem. Pri tej rači mi je pa že bolj všeč pliti na hišnem elementu in jutranje krvave lise na steni.

Mrtvi pa pri svoji hrani niso prav nič izbirični. Zlasti radi jemljejo s seboj v grob polinezijško sladkorenost na ribe, in pogosto se celo z živimi sporažumejo za deleže pri ribah.

Rua-a-mariterangi je bil tod spet za pričo mojemu zaupniku: čutim sicer, da to dejstvo zmanjšuje težo dejstva, ki jih moram prikazati, toda kako čudovito po drugi plati ta zgodba dozidava lik tega nepoboljšljivega starega »duhogleda« in vidca!

Rua-a-mariterangi je doma iz obupno siromašnega otoka Taenge, vendar pa je bila hiša njegovega očeta vedno bogato založena z ribami.

Ko je Rua-a-mariterangi odrasel, ga je njegov oče, ta srečna butica, vzel s seboj na ribji lov.

In tako sta v večernem mraku privešala na samotno mesto v laguni, fant se je iztegnil ob kljusu čolna, njegov oče pa je pred njegovimi očmi začel metati trnek. Verjetno je, da je Rua-a-mariterangi pri tej priliki zaspal. Vsekakor pa je, ko se je spet prebudil, sedela zraven očeta neka tuja postava, in oče je, kakor naglo je le utegnil, vlekel ribo za ribo iz vode v čoln. Kar zmanjkati mu jih ni hotelo.

»Kdo pa je onile mož, oče?« je vprašal Rua-a-mariterangi.

»To te prav nič ne briga,« mu je odgovoril oče, in tedaj je Rua-a-mariterangi sam pri sebi prišel do sklepa, da je bil tujec priplaval k njima z obrežja.

Noč za nočjo sta potem veselala na najsamotejših krajih v laguni; noč za nočjo pa se je pri njima nenadoma pojavljala tujec, ki je prav tako nenadoma tudi izginjal, in jutro za jutrom se je njun kanoe vračal bogato natovorjen z ribami.

»Moj oče je pa res srečna butica,« si je mislil Rua-a-mariterangi.

Končno pa eta ju nekega lepega dne obiskali druga za drugo dve ribiški družini, ki jih je bilo treba pogostiti. Oče in sin sta se odpravila na laguno pozneje kakor običajno, in še preden je bil kanoe na kraju, kjer bi bil moral biti, je bila ura že štiri in jutranjica se je že skoraj prikazala na obzorju.

Tedaj pa, tako se je zdelo, je tujca nenadoma obšla nekakšna nelagodnost; obrnil se je in je prvič pokazal Rua-a-mariterangiju obraz človeka, ki je bil že davno mrtel, in v njem dvojno široko razprtih, bleščečih oči. Potem je dolgo časa strelal proti vzhodu, dihal v prsne konice kakor človek, ki ga zebe, dal od sebe čuden, mrzoten glas, ki je bil napol živji, napol stek in ob katerem je človeku v žilah zledenela kri, ter se nenadoma razblinil v nič prav v trenutku, ko je iz morja vzplavala danica.

Zdaj je Rua-a-mariterangi razumel, kako to, da se je njegovevemu očetu godilo tako dobro, zakaj so ee njegove ribe v jutranjem somraku kvarile in zakaj jih je vselej po nekaj nosil na pokopališče ter jih polagal na grobove.

Moj zaupnik prav gotovo ni bil nikakršen sovražnik praznoverja, vendarle pa je ostal vselej trezen ter je razodeval za reči te vrste nekakšno višje zanimanje, ki bi ga smel s polno pravico označiti za znanstveno. Ker ga je torej zadnja točka spominjala na podobno šego na Tahitih, je vprašal Rua-a-mariterangija, če so ribe na grobovih puščali, ali so jih žrtvovali samo navidez ter jih potem spet jemali s seboj.

Pokazalo se je, da je stari Mariterangi delal oboje; včasih je svojemu senčnemu družabniku žrtvoval le navidezno, druge krat pa je pustil čisto pošteno in v redu, da so njegove ribe na grobu do kraja segnile.

Brez dvoma je, da tudi mi v Evropi poznamo podobne zgodbe: polinezijški »varua ino« ali »aitu o le vao« je očitno bližnji sorodnik transilvanskega vampirja.

Iz sladeče zgodbe se jasno razvidijo njune sorodnosti.

Na tedaj še neciviliziranem atolu (koralnem otoku) Penrhynu je nekoč živel poglavar, ki je bil dolgo časa zdravilni in koristen strah vseh domačinov. Umrli je in bil pokopan; komaj pa so njegovi dotedanji sosedje dobora okusili sladkost svoje svobode, je že začel njegov duh hoditi okrog po vasi. Strah je popadel prav vse; najpomembnejši možje in čarovniki so napravili posvet, in z dovoljenjem domačega misijonarja Rarotongana, ki ni bil nič manj kakor drugi ugnan v kozji rog, je bil celo v prisotnosti številnih belcev — med njimi tudi mojega prijatelja mr. Bena Hirda — poglavarjev grob razkopan in poglavljen toliko, da so prišli do vode. Poglavarjevo truplo pa so obrnili v obrazom navzdol in ga nato znova zagrebli. »Količenje« samomorilcev v Angliji (kakor je bilo ša pred kratkim v navadi) in obglavljanje vampirjev kakor je to še vedno običaj v vzhodni Evropi, tvorita tod prav ozko paralelo.

Med zadnjo vojno je mnogo ljudi padlo v grobovju. Njihova trupla so pogosto obglavili, domači pastori pa so prihajali ponja ter jih pokopavali; to pa iz nekega razloga ni bilo zadosti, kajti vsak duh je strašil naprej na tistem kraju, kjer je kdo izdihnil.

Ko je bil razglašen mir, je prišlo na posameznih krajih, predvsem pa v bližini visokoležečih sotesk pri Lotoanuuju, kjer so bili boji najhujši in kjer so bile izgube najhujše, do čudnih prizorov in pojavov.

Zenske sorodnice padlih so prihajale s tistimi, ki so preživeli boji, težko so bile obložene z blazinami in pregrinjali. Skrbno so poiskale in preiskale kraje, kjer so njihovi sorodniki padli, potem pa so razgumile na tla blazino, in ob njej so ženske, ki jih je gnala pietetna skrb, budno stražile. Če se je kakšna živa stvar epustila na blazino, so jo prvi in drugi krat prepodile, tretjkrat pa je bilo jasno, da je bil to duh padlega. Vjele so torej to živo stvar, neele domov in jo pokopale zraven padlega. S tem je Aitu našel svoj mir. Ta ceremonija je prav gotovo odgovarjala najpreprostejšim, najpobožnejšim motivom;

njen namen, ki naj bi ga dosegla, je bil mir in pokoj duše, nagib pa je bila pobožna ljubezen.

Sedanji kralj pa noče ničesar vadeči o kakšnih Aituih; on pravi, da duše nepokopanih blodiijo le po vcih, da so sicer nesrečne, ker ne morejo doseči pravega mrtvaškega dvora, nikakor niso pa škodljive. To strogo klasično pojmovanje vsekakor zrcali ustaljene prosvetljence, medtem ko strah mojega Lafaeleja izraža evropejske, primitivnejše bojazni nedevnih.

Po tabitekem izročilu je otroška duša zavita v liste. Duše ljudi, ki so umrli, komaj so dobro prišli na svet, vlejajo namreč za posebno slaščico. Če so ti ljudje bili ubiti, potem domači poskropijo hišo s krvjo. Mrtvi ribič Rua-a-mariterangija je razpadal; razpadal — in to na najstrašotnejši način razpadel — je bil tudi njegov gozdni duh. Duhovi so torej tvarna bitja, in le po tvarnih znamenjih razpadanja in gnolobe se razlikujejo od živih ljudi. To tako na daleč in na široko razširjeno mnenje pa pridaja močni grozontnosti, ki prihaja do izraza v najodvratnejših polinezijških pripovedkah, še posebno zoperno potezo, ki je pogosto ne morejo omiliti niti najljubeznivejše podrobnosti.

V ta namen hočem navesti dva vzgleda, ki eta sicer močno oddaljena drug od drugega, enega namreč s Tahitija, drugega pa s Samoe.

Najprej hočem povedati tahitskega.

Neki mož je bil nekoč na obisku pri soprogu svoje sestre, ki je bila že pred daljšim časom umrla. Za svojo življenja je njegova sestra hodila po načinu, kakor je bil na otoku v rabi, vedno čedno in fletno blečena ter je nosila na glavi tudi venec iz cvetja.

Sredi noči pa se je tedaj brat nenadoma predramil iz spanja, zbudil ga je nadzamsko ljubki duh, ki ee je širil po hiši in lebel iz enega kraja v drugega. Svetilka je bila najbrž že dogorela, kajti ni ga Tahitijca, ki bi se vlegel v temi. Nekaj časa je ležal tako ves očaran od ljubkega duha, potem pa je poklical v sobo še drugo ter jih je vprašal: (Nadnevnanje.)